

BESLUT

Datum

Dnr

1(14)

2016-06-15

513-4121-2012

Ulrika Schröder
010-2234312

Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund

611 83 Nyköping

Delgivningskvitto

Beslut om vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för Högåsens vattentäkt i Nyköpings kommun.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken (MB) om skyddsområde för grundvattentäkt på fastigheten Tuna Sörby 4:2 m.fl.(se bilaga) i Nyköpings kommun. Vattenskyddsområdet är indelat i tre skyddszoner:

- vattentäktzoner bestående av brunnsområden, infiltrationsdammar och vattenverk
- primär skyddszon
- sekundär skyddszon.

Med stöd av 7 kap. 22 § MB beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna skyddsföreskrifter ska gälla inom vattenskyddsområdet enligt avgränsning på till beslutet hörande karta. Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för driften av avsedd grundvattentäkt inom området. Föreskrifterna riktar sig till fastighetsägare och innehavare av särskild rätt.

Förutom dessa föreskrifter gäller de särskilda bestämmelser som meddelats inom vattenskyddsområdet med stöd av annan lagstiftning, se 19 §, Allmänna bestämmelser nedan sid 7 ff.

Syfte

Syftet med vattenskyddsområde med föreskrifter och deras tillämpningar är att säkerställa att påverkan eller risk för påverkan på grundvattnet inte uppstår så att vattnet inte kan användas inom huvudmannens ansvarsområde för dricksvattenförsörjning.

Skyddsföreskrifter

1 § Definitioner

I dessa föreskrifter avses med:

Hantering:	tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring/lagring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.
Miljönämnden:	den nämnd som ska fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.
Miljöfarlig verksamhet enligt Miljöbalken:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten, 2. Användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i punkt 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten.
Energianläggning:	anläggning som producerar energi.
Upplag:	avgränsat område avsett för uppläggning av materiel och material.
Befintlig verksamhet, befintliga anläggningar m m:	verksamhet, anläggningar etc. som finns då dessa föreskrifter träder i kraft.
Ny verksamhet, nya anläggningar m m:	verksamhet, anläggningar etc. som etablerats efter det att dessa föreskrifter träder i kraft.
Farligt gods:	gods som omfattas av bestämmelserna i lagen (1982:821) om transport av farligt gods med tillhörande följdlagstiftning.
Transport av farligt gods:	förflyttning av farligt gods med transportmedel samt sådan lastning, lossning förvaring och hantering av det farliga godset som utgör ett led i förflyttningen. Som transport avses dock inte förflyttning som sker endast inom ett område där tillverkning, lagring eller förbrukning av farligt gods äger rum.
Spillvatten:	förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt som inte är dagvatten.
Dagvatten	ytligt avrinnande regn- och smältvatten.
Dräneringsvatten:	vatten som avleds genom dränering i rörledning, dike eller dräneringsskikt.
Bräddavlopp:	anordning för avledning av överflödsvatten i magasin, bassäng eller ledning då tillrinningen är större än avloppsanläggningens kapacitet. Utsläpp från sådana anläggningar och som orsakas av haveri eller underhållsarbete är att hänföra till nödutsläpp och utgör inte bräddat avloppsvatten.

Tillsynsmyndighet Tillsynsmyndighet över föreskrifterna för vattenskyddsområdet är Miljönämnden i Nyköpings kommun.

2 § Generella bestämmelser

Ny och befintlig verksamhet ska bedrivas så att risken för vattenföroreningar minimeras. Nedanstående bestämmelser gäller jämte generell lagstiftning inom vattenskydds- och miljöområdet. Se vidare även nedan och i 19 § Allmänna bestämmelser om annan tillämplig lagstiftning.

3 § Anmälan om olyckshändelser

Olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening, skall omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Anmälan skall göras till den kommunala räddningstjänsten tel.112.

4 § Vattentäktzoner

Inom vattentäktzonerna får endast vattentäktverksamhet bedrivas. Området ska vara inhägnat.

5 § Hantering av brandfarliga vätskor

Hantering av brandfarliga vätskor (t ex bensin, diesel och eldningsolja) får inte ske så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Vattentäktzon

Hantering av brandfarliga vätskor är förbjuden med undantag för drivmedel som finns i fordon, arbetsmaskiner och liknande.

Primär skyddzon

För nytillkomna eller ändrade verksamheter som omfattar lagring av brandfarliga vätskor, t.ex. petroleumprodukter såsom bensin, diesel, eldningsolja etc. överstigande 250 liter, krävs tillstånd av tillsynsmyndighet. Lagringen ska vara utformad med sekundärt skydd så att hela volymen vid läckage förhindras tränga ned i marken eller rinna ut till ytvatten.

För hantering av mer än 250 liter av brandfarliga vätskor, t.ex. petroleumprodukter såsom bensin, diesel, eldningsolja etc., krävs tillstånd från tillsynsmyndighet. Hanteringen ska ske på ett sådant sätt att eventuellt spill omhändertas omgående.

6 § Hantering av bekämpningsmedel

Hantering av bekämpningsmedel får inte ske så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas och ska så långt möjligt undvikas inom skyddsområdet.

Primär skyddszon

Hantering av bekämpningsmedel är förbjuden.

Sekundär skyddszon

För hantering av bekämpningsmedel krävs tillstånd av tillsynsmyndighet, se vidare 19 § Allmänna bestämmelser sid 7. Utan tillstånd får begränsad punktbekämpning användning ske på tomtmark. Med tomtmark menas villatomt och motsvarande ytor runt bostadshus på jordbruksfastighet.

7 § Hantering av övriga hälso- och miljöfarliga ämnen

Hantering av övriga hälso- och miljöfarliga ämnen får inte ske så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Primär skyddszon

Hantering av övriga hälso- och miljöfarliga ämnen får endast ske i begränsad omfattning och under iakttagande av sådana försiktighetsmått och tillämplande av sådana skyddsanordningar att utsläpp till mark och vatten inte kan ske.

8 § Miljöfarlig verksamhet (enligt miljöbalken 9 kap, 1 § punkt 1 och 2)

Miljöfarlig verksamhet skall ske på ett sådant sätt att förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förhindras.

Primär skyddszon

Ny miljöfarlig verksamhet som kan utgöra risk för förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet får inte etableras. Befintlig verksamhet skall bedrivas under iakttagande av sådana skyddsåtgärder att risken för spridande av förorening minimeras.

Sekundär skyddszon

Ny etablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöbalken får inte ske utan tillstånd av tillsynsmyndighet.

9 § Energianläggningar

Energianläggningar får inte utföras och drivas så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Primär skyddszon

Anläggningar för lagring eller utvinning av energi ur mark och vatten är förbjudna. Befintliga anläggningar får användas i den utformning och omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att verksamheten inte strider mot bestämmelser i miljölagstiftningen.

Sekundär skyddszon

Nya anläggningar för lagring eller utvinning av energi ur mark och vatten får inte utföras utan tillstånd från tillsynsmyndighet. Anläggningarna skall utformas på sådant sätt att risken för förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet minimeras. Befintliga anläggningar får användas i den utformning och omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att verksamheten inte strider mot bestämmelser i miljölagstiftningen.

10 § Spillvattenhantering

Hantering av spillvatten skall ske på sådant sätt att förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förhindras.

Nya eller ändrade avloppsanläggningar med utsläpp till yt- eller grundvatten skall utformas och drivas på sådant sätt att utsläpp av föroreningar minimeras och med hög säkerhet mot risk för spridning av smitta i samband med driftstörningar och haverier.

Nya bräddpunkter för utsläpp av orenat spillvatten från spillvattenledningsnät får inte anläggas. Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelserna i miljölagstiftningen.

Primär skyddszon

Nya avloppsanläggningar med utsläpp till yt- eller grundvatten inom den primära skyddszone

Sekundär skyddszon

Nya avloppsanläggningar med utsläpp till yt- eller grundvatten får inte anordnas utan tillstånd från tillsynsmyndighet.

11 § Dag- och dräneringsvatten

Hantering av dagvatten från hårdgjorda ytor samt anläggande, drift och underhåll av väg och järnväg ska ske på sådant sätt att förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förhindras.

Primär skyddszon

Utsläpp av dagvatten från nyanlagda eller ombyggda hårdgjorda ytor av omfattning, t ex större vägar och parkeringsanläggningar, får inte ske direkt till ytvatten utan föregående rening. Dräneringssystem vid sådana anläggningar samt längs nyanlagda eller ombyggda järnvägsspår ska vara försett med möjlighet till fördröjning och uppsamling i samband med t ex kemikalieolyckor.

Sekundär skyddszon

Dagvatten från nytillkommande hårdgjorda ytor, där risk för förorening föreligger, får inte ledas ut till ytvatten utan föregående rening. Vid nyanläggning eller ändring av dagvattensystem ska, där behov föreligger, dessa förses med möjlighet till fördröjning och uppsamling.

12 § Fordonstvätt

Fordonstvätt får inte ske på sådant sätt att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Fordonstvätt med lätt nedbrytbara tvättmedel är tillåtet inom vattenskyddsområdet. Fordonstvätt med icke lätt nedbrytbara tvättmedel och avfettningsmedel får endast ske på spolplatta med efterföljande höggradig rening.

13 § Avfallshantering, tippning

Avfallshantering, inklusive lakvattenhantering, får inte bedrivas så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Primär skyddszon

Deponering eller mellanlagring av avfall eller förorenade massor får inte förekomma. Snö från områden utanför vattenskyddsområdet får inte läggas upp inom vattenskyddsområdet.

14 § Upplag m.m

Primär skyddszon

Tillverkning av asfalt eller oljegrus samt upplag av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma, så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

För permanenta upplag av bark, timmer, flis eller likvärdiga produkter krävs tillstånd. Tillfälliga upplag under en avverkningssäsong får dock förekomma.

Befintlig verksamhet får förekomma i den omfattning den har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att verksamheten inte strider mot bestämmelser i miljölagstiftningen.

Sekundär skyddszon

Tillverkning av asfalt eller oljegrus samt upplag av asfalt, oljegrus eller vägsalt får inte förekomma.

15 § Hantering av gödselmedel samt skogsbruk

Hantering av ensilage och gödselmedel (t ex naturgödsel, handelsgödsel och avloppsslam) skall ske på ett sådant sätt att förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förhindras.

Skogsbruk skall ske på ett sådant sätt att förorening av yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förhindras.

Primär skyddszon

Naturgödsel och andra gödselmedel får användas för normal drift av befintlig jordbruksverksamhet och befintlig skogsbruksverksamhet samt i normal omfattning på tomtmark. Med tomtmark avses villatomter och motsvarande ytor runt bostadshus på jordbruksfastighet.

Spridning av gödselmedel får inte ske på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller tjälad mark. Gödselstäder, urinbrunnar och ensilageanläggningar får inte anordnas.

Befintliga anläggningar får användas i den omfattning de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelserna i miljöbalken m fl, se vidare 19 § med allmänna bestämmelser bla om kemikaliehantering.

16 § Schaktning, sprängning m m

Schaktnings- och fyllningsarbeten samt sprängning av berg får inte bedrivas så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Primär skyddszon

Större schaktnings-, fyllnings- och sprängningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Nyanläggning och underhåll av mindre trafikanelläggningar, VA-, gas-, el- och teleledningar samt normalt underhåll av järnväg får utföras utan särskilt tillstånd. Återfyllnad av schakt och markutfyllnad får endast ske med rena inerta massor.

Pålning, spåntning och underjordsarbete får inte utföras utan tillstånd från tillsynsmyndighet.

Sekundär skyddszon

Pålning, spåntning och underjordsarbete får inte utföras utan tillstånd från tillsynsmyndighet.

17 § Berg- och grustäkt

Berg- och grustäkt får inte bedrivas så att yt- eller grundvatten inom vattenskyddsområdet förorenas.

Primär skyddszon

Nya berg- och grustäkter får inte anläggas.

Befintliga anläggningar får användas i den omfattning och enligt de tillstånd de har då dessa föreskrifter träder i kraft under förutsättning att de inte strider mot bestämmelserna i miljöbalken, se även allmänna bestämmelser i 19 § nedan .

Husbehovstäkt får etableras efter tillstånd från tillsynsmyndighet.

18 § Transport av farligt gods

Inom skyddsområdet råder extra försiktighetsåtgärder. Vid händelse av olycka gäller det att vidta åtgärder för att säkerställa att farliga ämnen inte kommer ut i området.

19 § Allmänna bestämmelser

19.1 Information

Fastighetsägare ska informera eventuella hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Det åligger ägare eller nyttjare av fastighet inom skyddszon att tillse att inträffade händelser som kan medföra risk för grundvattenförorening omedelbart anmäls till räddningstjänsten och huvudmannen för vattentäkten samt till tillsynsmyndigheten i Nyköpings kommun.

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet, vilket framgår av 2 kap. 1 & 5 §§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och 2 kap. 4§ förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten, tel. 112, tillsynsmyndigheten samt vattentäktens huvudman.

Inträffade olyckor ska omedelbart rapporteras genom alarmering på telefon 112.

Huvudmannen för vattentäkten ska sätta upp informationsskyltar på väl synlig plats invid vägar, som leder in i eller genom skyddszone. Skyltningen ska utföras enligt de rekommendationer som getts ut av Naturvårdsverket, Räddningsverket och VAV (ISBN 91-620-9907-8). För detta ändamål får annans mark tas i anspråk. Om överenskommelse inte kan träffas på frivillig väg kan Länsstyrelsen efter begäran från vattentäktens huvudman eller tillsynsmyndigheten enligt 28 kap. 4§ miljöbalken ålägga en markägare att upplåta mark för ovan nämnda ändamål.

19.2 Aktsamhet och hänsynsregler

Alla verksamheter inom vattenskyddsområdet ska bedrivas på sådant sätt och med sådana skyddsåtgärder att risken för förorening eller annan skada på grundvattnet minimeras. I 2 kap MB finns de allmänna hänsynsreglerna som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska en verksamhetsutövare utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Detta innebär att om yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräcklig kunskap och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

19.3 Annan tillämplig lagstiftning

Avledning av spillvatten och dagvatten

Enligt förordningen (SFS1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att utan tillstånd inrätta avloppsanordningar till vilka vattentoaletter skall anslutas. Tillstånd krävs även vid anslutning av vattentoalett till befintlig avloppsanordning.

Spridning av kemiska och biologiska bekämpningsmedel

Bestämmelser om spridning och annan hantering av bekämpningsmedel finns i MB, förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel, förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel samt förordningen (2000:338) om biocidprodukter om växtskyddsmedel som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur.

Enligt 14 kap. 7 § MB råder generellt förbud mot skogsbesprutning med kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2 (14 §) och Naturvårdsverkets allmänna råd NFS 2000:7 regleras hanteringen av kemiska bekämpningsmedel. Bestämmelsen innebär att den som yrkesmässigt vill använda bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde måste ansöka om tillstånd för detta hos tillsynsmyndigheten. Myndigheten ska sedan utifrån erforderligt beslutsunderlag avgöra om tillståndet kan medges eller inte och om tillstånd ges också meddela villkor för tillståndet.

Hantering av petroleumprodukter

För hantering av petroleumprodukter skall iaktas vad som gäller enligt MB (SFS 1998:808) samt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24).

Hantering av växtnäringsämnen

Vid lagring av stallgödsel skall lagringsutrymmena vara så utformade att avrinning eller läckage till omgivningen inte sker enligt förordningen (SFS 1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

19.4 Dispens eller tillstånd från föreskrifterna samt om anmälan

Dispens

Om särskilda skäl föreligger kan dispens medges från förbud i ovan meddelade föreskrifter enligt 7 kap 22 § MB. Innan dispens ges skall samråd ske med vattentäktens huvudman och med andra berörda myndigheter innan dispens ges. I samband med en sådan prövning kan särskilda villkor föreskrivas som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap 2 § MB). Dispens får, enligt 7 kap 26 § MB, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd

I de fall där tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter skall detta sökas hos tillsynsmyndigheten. Tillstånd enligt dessa skydds föreskrifter krävs dock inte om verksamheten tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt MB kap 9 (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), kap 11 (vattenverksamhet) eller kap 12 (jordbruk och annan verksamhet) eller förordning utfärdad med stöd av MB. Om tillstånd meddelas enligt MB eller förordning utfärdad med stöd av MB efter det att dessa föreskrifter trätt i kraft krävs inte tillstånd enligt dessa föreskrifter.

Anmälan

I de fall där anmälan krävs enligt dessa föreskrifter skall detta göras till tillsynsmyndigheten.

19.5 Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap 4 § MB. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom den berörda delen av fastigheten. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skydds föreskrift.

Ersättning lämnas inte heller om inskränkningarna för vattenskyddsområde följer av sådana förpliktelser som markägaren ändå skall iaktta p.g.a. de allmänna hänsynsreglerna enligt MB.

19.6 Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap 8 § MB.

19.7 Tillsyn

Tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen (2011:13) är miljönämnden i Nyköpings kommun, enligt beslut från länsstyrelsen daterat 2009-09-29.

Tillsynsmyndigheten ska med stöd av bl a 26 kap miljöbalken kontrollera att föreskrifterna i detta beslut följs och normalt pröva ansökningar om dispens från förbud, ansökningar om tillstånd samt handlägga anmälningar enligt föreskrifterna.

Se ovan 19.4 om Dispens, tillstånd och anmälan.

Innan tillsynsmyndigheten fattar beslut enligt föreskrifterna ska vattentäktens huvudman beredas möjlighet att yttra sig.

Beredskapsplan

En beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk ska upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts.

Beskrivning av ärendets handläggning

Den 2 juli 2012 lämnade Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund in en ansökan om ändrat skyddsområde och nya skyddsföreskrifter, ärendet kompletterades den 5 juli samma år. Den 28 november 2012 Remitterades ärendet till tillsynsmyndigheten, SGU och Havs- och vattenmyndigheten som yttrade sig. De inkomna yttrandena översändes till Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund för bemötande. Den 13 augusti 2013 remitterades handlingarna till trafikverket. Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund yttrade sig över de inkomna handlingarna den 15 oktober 2013. Förbundet kompletterade ansökan den 2 oktober 2014 och ärendet remitterades åter till Havs- och vattenmyndigheten och SGU som yttrade sig den 17 november 2014 (Havs- och vattenmyndigheten) och den 18 november 2014 (SGU). Yttrandena skickades den 5 januari 2015 till Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund som bemötte yttranden den 20 januari 2015. Den 30 januari 2015 kompletterades ansökan med en aktuell fastighetsägarförteckning.

Den 18 juni 2015 remitterades ärendet till sakägare inom skyddsområdet. Yttrande inkom från Trafikverket, Reidar Larsson, Rune Nyström AB, Lars Johansson, Peder Wachtmeister samt Nyköpings kommun. Inkomna yttranden översändes till Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund för bemötande. Efter att det framkommit att sakägarlistan inte varit komplett översändes beslutsförslaget för yttrande till resterande sakägare. Yttranden inkom från Kjell Johansson och Eriksdals Grus AB. Dessa yttranden översändes till Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund som lämnade synpunkter på de inlämnade yttrandena den 26 november 2015.

Inkomna yttranden berörde ändringar i områdesgränser för att undvika strängare krav på verksamheter samt påtalande om oklara bestämmelser.

Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund framförde i sitt bemötande följande:

Nyköping-Oxelösund Vattenverksförbund har inte för avsikt att ändra skyddsområdeszonerna med hänvisning till de utredningar som är gjorda.

Skyddsområdesföreskrifterna har delvis omarbetats enligt de synpunkter som framkommit.

Motivering till beslutet

Syftet med beslutet är att uppdatera befintligt vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter. Beslut om området och bestämmelser är taget 1960. Skyddsområdets storlek ökades 1972. Högåsens vattentäkt är huvudvattentäkt i Nyköpings kommun och den enda kommunala vattentäkten för Oxelösunds kommun. Vattentäkten är av största vikt för dricksvattenförsörjningen i området och förser Nyköpings centralort, Oxelösund, Stigtomta, Vrena, Nävekvarn, Bergshammar, Enstaberga, Svalsta, Jönåker, Buskhyttan och ett antal mindre orter med dricksvatten.

Vattentäkten är också utpekad som förslag till riksintresse för vattenförsörjning och har därmed stor betydelse för regionens framtida vattenförsörjning.

Vattentäkten ligger i en stor isälvsavlagringar som sträcker sig från Nyköping till Yngaren. Denna typ av geologiska formation kännetecknas av sina goda möjligheter till uttag av grundvatten och används ofta som vattentäkt både för naturligt och konstgjort grundvatten. Vattentäktzonen är ofta det känsligaste området inom vattenskyddsområdet, här sker själva uttaget av vatten och transportavståndet genom marken till brunnen är kort. Själva brunnen innebär också att de skyddande jordlager som finns mellan markytan och grundvattenytan är penetrerade. Inom vattentäktzonen bör därför inte andra verksamheter tillåtas än de som är nödvändiga för vattentäkten. Området bör vara inhägnat så att obehöriga inte enkelt kan få tillträde till det.

Den primära skyddszonen är den mark som ligger närmast brunnen. Transporttiden från ett utsläpp som sker inom den primära skyddszonen är så kort (under 100 dygn) att det är svårt att hinna vidta skyddsåtgärder för att hindra att vattentäkten blir förorenad.

I den sekundära skyddszonen kan finnas bättre möjlighet att vidta åtgärder för att skydda vattentäkten. Föreskrifterna i den primära skyddszonen är därför strängare än i den sekundära. Vid en olycka i såväl primära som sekundära skyddszonen är det av största vikt att man snabbt kan vidta de åtgärder som kan behövas för att skydda vattentäkten. Det är därför viktigt att man omedelbart kontaktar den kommunala räddningstjänsten som i ett akutskede fattar beslut om vilka åtgärder som behöver genomföras.

Inom både den primära och den sekundära skyddszonen bör man vara restriktiv med användning och förvaring av kemiska produkter som kan påverka grundvattnet negativt. Det kan till exempel gälla avfettningsmedel, petroleumprodukter, kemiska bekämpningsmedel m.m. Även små mängder petroleumprodukter kan ge smakproblem för dricksvattnet och är dessutom svåra att sanera i grundvatten och mark. Det är därför viktigt att anläggningarna är utformade så att direkta utsläpp till mark kan undvikas vid en olycka. Tillsynsmyndigheten måste även ha kännedom om var större upplag av sådana ämnen finns. Därför är kravet på tillstånd från tillsynsmyndigheten rimligt.

Inom den primära skyddszonen bör miljöfarlig verksamhet så långt som möjligt undviks. Det är dock inte rimligt att förbjuda etablerad verksamhet. Verksamheten måste dock bedrivas så att de skyddsåtgärder vidtas som krävs för att väsentligt minska risken för förorening av så väl yt- som grundvatten.

Inom den sekundära skyddszonen krävs också att hänsyn tas till grundvattnets känslighet. Verksamheter som innebär en sådan risk för miljöstörning att de normalt sett ska anmälas till den kommunala miljönämnden bör därför inte tillåtas etableras utan att nämnden tagit ställning till om detta kan tillåtas och vilka försiktighetsåtgärder som verksamheten ska vidta.

Energiutvinning ur och lagring av energi i marken innebär en ökad risk för direktkontakt med grundvattnet. Nyetablering av sådana anläggningar bör inte tillåtas i den primära skyddszonen. Geotermisk energiutvinning har emellertid även ur miljösynpunkt positiva aspekter, därför kan man i den sekundära skyddszonen tillåta viss nyetablering under förutsättning att anläggningarna utförs på ett sådant sätt att risken för förorening minimeras. Befintliga anläggningar får bibehållas men inte förändras eller utökas. Om det genom annan lagstiftning eller bestämmelser införs restriktioner mot geotermisk energiutvinning kan anläggningarna dock förbjudas eller tvingas vidta ytterligare skyddsåtgärder.

Spillvatten som innebär direkt utsläpp av avloppsvatten, såväl vatten från bad/dusch, disk och tvätt som toalettavloppsvatten är olämpligt inom den primära skyddszonen. Nya anläggningar får inte anläggas och befintliga anläggningar måste hållas i sådant skick att föroreningsrisken är minimal. Även i den sekundära skyddszonen måste stor försiktighet iakttas. Nya anläggningar får inte tillkomma utan tillstånd, oavsett om vattentoalett är inkopplad till anläggningen eller inte. Ledningar måste vara täta för att skydda vattentäkten från förorening.

Upplag av avfall inklusive snö från snöröjning innebär en klar föroreningsrisk för vattentäcker belägna i isälvsavlagringar då dessa innehåller grovkornigt material med snabb transport av föroreningar till grundvattnet. Stora krav måste ställas på utformningen av anläggningar för hantering av avfall. Deponering eller mellanlagring av annat avfall än inert avfall får inte förekomma i den primära skyddszonen.

Tillverkning av asfalt och oljegrus innebär att grus, sand och kross blandas med petroleumprodukter, detta medför en uppenbar risk för förorening. Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt innebär även en påtaglig risk för förorening. I såväl den primära som sekundära skyddszonen gäller att tillverkning av asfalt och oljegrus upplag av dessa produkter och av vägsalt inte får förekomma.

För att minska risken för förorening av t.ex. fenol och andra ämnen som kan härröra från skogsbruk så bör permanenta upplag av timmer, bark, flis och andra liknande produkter som innebär risk för förorening inte tillåtas. För att förenkla för skogsbruk och för att minska antalet transporter kan dock tillfälliga upplag under en avverkningsårsong tillåtas.

Handelsgödsel i mineralform, organiska gödselmedel såsom stallgödsel, avloppsslam, rötrest, ensilage och likande samt andra jordförbättringsmedel såsom askor måste hanteras så att de inte medför risk att förorena grundvattnet. Störst är risken för förorening genom oförsiktig hantering av organiska gödselmedel som utöver näringsämnen även ofta innehåller avföringsbakterier och andra mikroorganismer. Hantering av ensilage måste också ske så att förorening inte sker. Anläggningar inom skyddszon för lagring av sådana ämnen måste vara täta och utformade så att spill inte uppstår.

Inom primär skyddszon får inga nya lager för organiska gödselmedel eller för ensilage anläggas eller utökas. Befintliga lager får användas under förutsättning att de hålls i sådant skick att läckage inte riskeras.

Skyddsområdet ligger inom de områden som utpekats med stöd av EU:s nitratdirektiv som känsliga områden och det ställs därför krav på extra försiktighet vid hantering av organiska gödselmedel i Statens Jordbruksverks föreskrift (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Markarbeten och materialtäkt innebär att det naturliga skyddet för grundvattnet påverkas genom att avståndet från markytan till grundvattnet minskar. Det innebär att risken för att föroreningar ska nå grundvattnet ökar. Arbeten som är omfattande eller som utförs på större jorddjup, såväl i primär som i sekundär skyddszon, innebär en större risk. Sådana arbeten bör endast tillåtas efter tillstånd från tillsynsmyndigheten. Andra mindre arbeten som underhållsarbete på befintliga anläggningar kan ske utan tillstånd men med stor försiktighet så att grundvattenskyddet inte äventyras.

Grus- och bergtäkt innebär att skyddande jordlager tas bort och sprängning innebär att sprickbildning i berget kan ändra hydrauliken i området. Det kan innebära såväl risk för förorening som risk för ändrad vattentillgång. Inom primär skyddszon får materialtäkt inte nyetableras eller ändras. Undantag är husbehovstäkt men även här har verksamhetsutövare ett ansvar för att inte förorsaka skada på vattentäkten.

Länsstyrelsen bedömer att de av kommunen föreslagna föreskrifterna är nödvändiga för att ge vattentäkten ett tillräckligt skydd och för att de på ett bättre sätt än de befintliga föreskrifterna minskar risken för att vattentäkten påverkas negativt av mänsklig aktivitet. Länsstyrelsen anser att vattenskyddsområdet och de föreslagna skydds föreskrifterna nu kan fastställas.

Information

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av t.f. länsråd Karin Bergkvist efter föredragning av miljöskyddshandläggare Ulrika Schröder. I den slutliga handläggningen har också miljövårdsdirektör Anne-Li Fiskesjö och miljöskyddshandläggare Maria Eriksson deltagit.

Karin Bergkvist

Ulrika Schröder

Bilagor

Karta
Förteckning över berörda fastigheter
Överklagandehänvisning
Sändlista

Kopia till:

Miljönämnden i Nyköpings kommun
Sakägare enligt sändlista
Skogsstyrelsen